creditur quàm fœminis. Nullus tamen dubito, quin à morte vindicari potuissent à præsente artis medicæ perito, si Archæum excitasset, eumqué aliorsum objecto sensus valido & potente avocasset, si fibras tensas unctuosis laxasset ac conatum ventriculi juvasset. Iumenta præ hominibus ut notissimum est odoratu venenata dignoscunt, nullâqué ratione nisi summa fames urgeat, ut talia degustent, adigi possunt: frondibus tamen siccatis impunè fruuntur, quia dum arefiunt particularum acrium multæ avolantes, forte frondes minus quàm radices virulentiæ obtinent; hanqué ob causam Fœmina Batava & Taurinenses à cicutæ turionibus in acetariis apud *Scalig. l. c.* nihil gravius passi sunt.

CAPUT VIIII.

Opportunè hic inseri posse sequentem Historiam Anatomicam existimavi, tum quia fortè non ubivis obvia continet, tum quia ad illustranda quædam supra memorata pertinebunt. Si quæ obscuriora videbuntur, scholiis subjectis pro viribus explicabo & quoque prægresso discursui adaptare conabor. Fortè si minus rem attigero, tum aliis tum mihi ansam præbebit, datâ quaque occasione attentius inquirendi.

HISTORIA ANATOMICA.

BArbara **Meyerin** Geislingensis, carnosa mediocriter, infanticida propemodum in ipso facinore deprehensa finito puerperio d. 27. sept. 1677. ad mortem condemnata fuit. Ab illo tempore nihil prope comedit, & vix unum alterumvé cochlear vini sorbillavit. d. 28. sept. post 11. antimeridia-

nam decollata fuit. Fœtus quem necavit, maſculus erat. Caput juſſu *Illuſtriſſimi Domini Maximiliani Franciſci, Comitis de Fürſtenberg* in arcem Stülinganam circa 1. pomerid. delatum fuit, quod ipſo præſente, cum *Nob. D. D. Heinric. Screta de Zavorziz* eo lubentiùs aperui, quod tunc communem operam navaverimus, *Illuſtriſſimi Domini Comitis* cephalæam curandi. Caput adhuc calebat, quamvis aeri tunc frigidiuſculo expoſitum fuerit. Cuti capillatâ decuſſatim incisâ & à cranio avulsâ, in ſiniſtro bregmate ſeu ſyncipite plurimæ guttulæ ſanguineæ ex cranio & pericranio, ultra Dahleri amplitudinis ſpatium exſudarunt. Muſculis temporalibus utrinque ad os Zygomatis ſeparatis, deprehendimus ſub illo ſeu pericranium, ſeu membranam muſculi propriam cranio adhæſiſſe uſqué ad ſuturam oſſis temporum ſquammoſam, inde verò infra os jugale oſſa temporum prorſus nuda apparuerunt. Aufferendo cranium, obſervavimus duram meningen, præter firmas connexiones circa ſuturas, inſuper aliquot in locis, oſsi imprimis ſyncipitis ſpatio bazij amplitudinis, alicubi minori, mediantibus fibris & vaſis capillaribus, porulis ejus ſe inſinuantibus, pertinaciſſimè adhæſiſſe. Ablatâ ollâ cranij, juxta ſinum tertium duram meningem utrinque incidi uſque ad laterales ſinus, corpusque falciforme circa criſtam galli abſcidi, illam quoque juxta ſinus laterales antè & retro, ut & circa egreſſum ſinuum lateralium diſcidi, ut totum cerebrum & cerebellum, non avulsâ glandulâ pineali, abſciſis paribus nervorum, arteriis carotidibus internis & vertebralibus, glandulâqué pituitariâ, cum reſiduâ portione medullæ ſpinalis eximere, & methodo Varoliana examinare poſſem. Cerebrum exemptum non minùs atque antè præparationem hanc, adhuc calebat.

Meninx tenuis propè verticem, maximè in ſiniſtro latere, p. n. duræ meningi non ſolùm per vaſa ſed etiam fibrillas concrevit: ibi tenuis craſſior debito, & ſub illa bullulæ conſpiciebantur

bantur,& aqua aliquousque ſtagnabat. Obſervavi meningem non tantum totum cerebrum operire, anfractus colligare, ſed inſuper intra anfractus cerebrum integere. Arteriarum carotidum & vertebralium unionem in baſi cerebri,ramorumqué arterialium tum ante tum poſt unionem diſtributiones, ut in comment. de loc. aff. in Apoplexia deſcripſi, eleganter conſpexi,atqué hinc inde ſurculos arteriales innumeros,intra cerebri & cerebelli quoque anfractus,inſtar retium convolutorum mirè in minuta fila diremptos, diremptoſqué rurſus concreſcentes obſervavi, ut ſi omnino rete quoddam mirabile ad ſpirituum animalium præparationem in homine neceſſarium ſit, hic quærendum eſſet, quod certè ſub dura meninge in ſella equina humana neutiquam apparet; ibi integram arteriam, etiam in hac fœmina inveni, qualem in comment. ſ. c. delineandam curavi, neque hactenus alia facie mihi comparuit. In ramis arteriarum majoribus in baſi cerebri,ſanguis adhuc aliquis ſupererat, & impulſus fluctuabat, magis verò rubebant ſurculi intra anfractus & ſuper corpore calloſo, item in plexu choroideo : ſinus verò omnes ſanguine vacui erant. In baſi cerebri ad latera utrinque, leviculè digitis ſublatâ medullâ oblongatâ,conſpiciuntur hiatus in ventriculos laterales patuli, qui ampliùs in conſpectum veniunt,fibrillis partim vaſorum, partim membranarum ſeu nervulorum ſed tenerrimis citra vim magnam ſolutis: atque in ipſo aditu apparet limbus medulloſus albus, poſtea plexus choroideus, in quem ante & retro implantantur rami arterioſi, atque ab illo proficiſcuntur ramuli venoſi ad ſinus laterales tendentes: abſciſis thalamis opticis, ventriculi laterales plenè videntur eâ ratione,quâ primum ab *Exc. Sylvio* notati fuerunt. Per ſuperficiem ventriculorum candidiſſimam,ramos ſanguiferorum vaſorum hinc inde diſperſos vidi, quorum ſurculos ſe ſubſtantiæ illorum medulloſæ immergere, imo intra illam ſe diſpergere, blandè abrasâ medullâ integros, ſanguinequé turgidulos vidi.

Videntur hac ratione ſpeculum lucidum, crura fornicis, ſcaturigo medullæ oblongatæ ex cerebro & cerebello, pons medulloſus, cui adhæret glandula pinealis immmediatè, non autem plexui choroideo, niſi per vaſa ſanguifera, idqué laxè, qua ratione connectitur ſinui quarto, ſecus ac pridem credideram. In ponte hoc, qui communionem cum cerebro & cerebello habet, videntur ſtriæ candidæ transverſæ, quæ fortè *Cl. D. D. Muralto* anſam dederunt, ut putaret nervorum omnium origines eſſe, ac propterea glandulam pinealem ſecundum *Carteſium* ſedem animæ rationalis. Glandula pinealis in hac fœmina rubicunda erat, non major phaſeolo, firmâ & craſſiuſculâ membranâ prædita, ſciſſu non adeò facilis: cum membranam penetraſſem lancettâ, attigi corpus durum, quo preſſo prodiit calculus albus, anguloſus, lente major, ſimulqué aliquot arenulæ pellucidæ, anguloſæ: an prioris fruſtula? non certò ſcio; utcunque enim lancettæ membrana inter ſcindendum reſiſteret, nullo tamen fortiore nixu in cavum glandulæ, ungui pollicis mei impoſitæ penetravi, ut inde ruptus fuiſſet: continuit inſuper liquorem turbidum, pultaceum ſeu medulloſum, ſubrubrum.

Ab egreſſu nervorum opticorum ad illorum inſertionem in oculos ſpatium eſt, in quo citra difficultatem humor guttæ ſerenæ cauſa colligi poſſet, cùm propemodum vacuum ſit, nihilqué contineat præter vaſa ſanguifera, ſurculos hinc inde ſpargentia, & fibrillas tum teretes tum latas membraneas tenerrimas. Oculos cum palpebris exemi: hâc ratione, tum glandulâ conglomeratam ſextuplo majorem glandulâ lachrymali, cum omnibus muſculis, integrâqué trochleâ eximerè, ſimulqué adnatæ conditionem contemplari licuit. Muſculi duplici ratione ſeparari poſſunt, vel incipiendo poſt adnatam, quod laborioſius videbatur, vel ante illam, quâ ratione citius muſculis cum integra trochlea potiebar, ſimulqué adnatam penitius exploravi. In oculum acum in iridis extremum terminum, propè albugineam

adegi

adegi, perveni in ſpatium cis uveam, ac didici acum in depoſitione catarrhactæ cautè demum per uveæ foramen, quod pupillam conſtituit immittendam, ac catarrhactam acus apice, ex ſpatio quod inter uveam laxam & anteriorem partem humoris cryſtallini eſt, eliciendam eſſe: nam omnem catarrhactam hanc ſedem occupare inde conſtat, quòd omnes rotundæ ſint: ſi in parte anteriore ſitæ eſſent, non exactè rotundæ per corneam pellucidam viderentur. In prolectione cavenda ſummopere uveæ punctura, aut laceratio, qua ſummos cruciatus, & laceratâ ſimul uveâ inemendabilem cœcitatem excitatos memini: laceratâ namque uveâ, pupilla rotunditatem amittit. Si poſt uveam laxiorem ſeu portionem corneæ non adhærentem acus adigeretur, ligamentum ciliare rumperetur, & vix punctura humoris cryſtallini evitari poſſet: quamvis quidam hoc modo paracenteſin inſtituendam rentur. Corneam penetrant vaſa ſanguifera in parte poſtica, & ramos uveæ ac retinæ impertiunt. Retinæ moles multo major eſt nervo optico: in illa multa mintua vaſa ſanguifera conſpiciuntur.

Poſt meridiem circa quartam abdomen & pectus aperuimus, expoſitum aëri aprico. Interanea tum quoque adhuc calebant, inſtar pecudis propemodum recenter mactatæ. Pulmones in dextro latere inflati erant, conſperſi maculis & ſtriis ſub nigris, ſubtus rubicundi & veluti inflammati; in ſiniſtro latere collapſi & prorſus albi & exſangues. Cordis ambo ventriculi, auriculæ, arteria aorta, vena cava ne guttulam quidem ſanguinis continebant, nec ex Vena pulmonica vel guttula in ſiniſtrum ventriculum ſtillabat.

Denudatis viſceribus imi ventris, inteſtina ferè ad os pubis omento pinguedine ſubflava prædito tegebantur. Ventriculus prorſus vacuus, in medio anguſtior & parvus apparuit; Inteſtinum colon in dextro latere, ubi peritonæo & renis tunicæ adipoſæ annexum erat, flatibus diſtendebatur, ac prope ventriculo

amplius erat ; non rectà ſed incurvè deorſum verſus ſiniſtrum latus , ſecus ac alias pingitur , exporrigebatur : flexura ejus in ſiniſtro latere non diſtenta erat ; continebat ibi , ut & rectum hinc inde,maximè in pelvi , excrementorum fruſtula in ſcybala concreta. Ileon aliquot in locis flatibus diſtentum pellucebat; duobus in locis glomeres lumbricorum tangi poterant. Intiſtini coli portio,ut & ilei , flavedine à veſicula bilaria latè tingebantur & portio meſenterij & Meſocoli hepar erat pallidum , ſubflavum , exſangue , molle tamen & tenerum: Renes quoque pallidi , magis tamen ad albedinem quàm flavitiem vergentes: Lien lividus. Veſica urinæ plena.

Inteſtina cum pancreate , veſiculâ felleâ ex cavo hepatis cum ductu excisâ , ventriculum & gulam ſimul cohærentia exemi. Sordes chirurgi famulus, omniaqué ventriculi & inteſtinorum contenta aquè per infundibulum in gulam iteratô fusâ, diligenter eluit.

Die ſequenti omnia inteſtina attentius perluſtravi : Ventriculum & gulam ſp. cereviſ. add. abſinth. & lavend. maceravi, ad diligentius examen ſervanda. In toto inteſtinorum ductu à pyloro ad extremum rectum, foris conſpicuæ erant fibræ rectæ ſub illis circulares : utræqué in colo & recto conſpectiores erant: nec illis cœcum deſtituebatur. Inteſtina juxta inſertionem meſocoli & meſenterii ſecundum longitudinem diſcidi : Rectum intus mucoſum erat , mucus pellucidus , quo abſterſo læve erat: non lanuginoſum : mirè anfractuoſum : ejus tunica nervoſa laxè cum fibroſa connectebatur,illisqué ſeparatis anfractus obliterabantur : plurimæ glandulæ ſolitariæ in illo videbantur , in medio manifeſto oſculo præditæ. In colo,præter anfractus minores,aderant valvulæ conniventes , beneficio ligamenti nervei cellularum diſcrimina facientes : multo muco oblinebatur, quo abſterſo læve erat: ſub valvula in fine ilei,quam orbicularem & membranaceam latam vidi , colon ſinum habet,& amplius capacius

pacius est, quam in reliquo progressu : plurimas glandulas, solitarias plerunque, aut solum 3. vel 4. conjunctas itidem osculo præditas inveni. Cœci osculum facile pisum admisisset, nerveum, in ambitu sulcis rectis præditum, ac si se constringeret: continuit prope osculum aliquid fœcum liquidarum; in extremo liquorem turbidum veluti chylosum, & granum unicum frumento saracenico simile. Contentis absterſis muco oblinebatur : glandulas sparsim solitarias hinc inde, at plures conjunctas in extremo ejus apice..

Jejunum intus lanuginosum & instar panni sericei tonsi cum Ileo & duodeno erat, nec ablui nequé abradi hæc superficies penitus poterat. In jejuno post iteratas ablutiones, præcedente die nihilominus liquor lacteus turbidus & veluti chylosus copiosè apparuit, qui prope insertionem flavedine tingebatur ; à pyloro verò ad insertionem ductus bilarii ut & in ileo magis mucosus erat. In fine ilei plexum seu agmen glandularum, quale in quadrupedibus, gramine & fœno vescentibus, ut & in lupis, canibus & vulpibus vidi, invenire nequii, at plures solitarias, minores tamen quàm in recto & colo: at in partibus superioribus octo agmina, tum ampliora tum anguſtiora inveni, minus tamen prominula quâm in prædictis brutis: plurimas autem solitarias. Agmina separatâ tunicâ fibrosâ manifestè nerveæ tunicæ insculpta sunt : videntur in illa scrobiculi minuti, qui eâ parte, quâ fibrosam spectant, cœci seu impervii, at pellucidi sunt. Circa agmina in tunica nervea sunt plexus quoque capillares sanguiferi. In duodeno plurimas insignes glandulas ultra palmi latitudinem, à pyloro deorsum sparsas inveni, quæ detractâ tunicâ fibrosâ quasi conglomeratæ apparuerunt, dimidiati seminis cannabini magnitudine, quæ aquâ maceratæ mucum stillabant copiosè, etiam octavo adhuc post mortem die. Valvulæ conniventes *Cl. Kerkringii* imprimis conspicuæ erant in jejuno, quæ separata fibrosâ à nervea tunicâ, nihilo-

hilominus perſiſtebant. Quatuor digitis infra pylorum in duodeno, prominuit corpuſculum rotundum album, nerveum, durum, ſemine cannabino maju, ac intra tunicas tetigi corpus rotundum, ferè dimidiæ unciæ longitudine, craſſitie pennæ gallinaceæ, quod ductum pancreaticum primùm credidi, quia ibi quoque portio pancreatis accreta erat, verùm neque inflatione per tubulum minutum penetrare, vel minimum oſculum longâ inquiſitione reperire potui: at poſtea integro ductu pancreatico denudato, ejus inſertionem plenam juxta bilarium inveni: nam octo digitis infra pylorum in cavo inteſtini apparuit tumula oblonga, & corpus rotundum, ferè magnitudine pennæ anſerinæ tetigi, longitudine unciæ dimidiæ: intruſo ſtilo per ductum bilarium, & alio per ductum pancreaticum in inteſtinum, deprehendi ſuperius bilarium, infra illum pancreaticum, quemlibet proprio oſtio in illum canaliculum, intra duas tunicas latentem, hiare, & contenta per rimam effundere: unum quodque horum oſtiorum anguſtius eſt ſuo ductu, ægriuſqué ſtili tranſmiſſionem permittit, imo paulo ante oſtium ampliores ſunt ambo, quam in reliqua ejus portione, inſuper oſtia hæc nervea & robuſta ſunt, quæ manifeſtum argumentum præbent, non ſemper bilem & ſuccum pancreaticum exſtillare, ſed quandoque detineri, & à continuo effluxu arceri; multò minùs aliquid ex inteſtinis admittere, quod poſterius etiam hoc confirmat, quod trans oſtium ductus pancreatici, nec vel minimum veſtigium flavedinis in illo, in hac fœmina comparuit. Idem quoque innuit inceſſus canalis communis, inter duas tunicas obliquas ſeu à ſupernis deorſum vergens, ipſaqué rima connivens, biliſqué ductus communis prorſus, colore & conſiſtentia ſimilis illi, quæ in veſiculâ bilaria continebatur.

Gulæ fibræ externæ carnoſæ robuſtæ; internæ utcunq; non exactè circulares ſed ellipticæ videbantur; illâ tamen ſecundum longitudinem incisâ & explanatâ verè circulares ſeu tranſverſæ exiſtunt,

existunt,quas rectæ decussatim intersecant. Tunicæ fibrosæ nervea laxè adhæret, mediantibus fibris veluti membraneis; & quamvis rectæ fibræ proximè nerveam non attingant, sed circulares,nihilominùs sulcis rectis prædita est, qui separatis fibris evanescunt. Nervea alba gulæ,crassior & tenacior est membranâ nerveâ ventriculi & intestinorum, quamvis illis continua existat. In illam quoque desinunt vasa sanguifera ac nervi, qui prorsus in illa obliterantur. Nullas in illa glandulas observavi, præter illas quæ circa stomachum existunt. Ventriculi magnitudo, dum integer erat multò minor erat,quàm post separationem tunicæ fibrosæ, tum quod ob abstinentiam à cibo & potu vacuus, tum quod à fibris inter fibrosam & nerveam tunicam inter mediis,coarctatus esset. Fibrosæ tunicæ longitudo supernè à stomacho ad pylorum erat ʒxij. inferiùs à stomacho ad pylorum ʒxxiiij. latitudo in parte sinistra, ubi post insertionem gulæ protuberat ʒvij. in medio ferè ʒvj. Antrum pylori longum erat ʒiiij, latum ʒij NB. Gula non in extrema parte sinistra,sed ʒij. circiter ab illa supernè inseritur. Foris fibræ rectæ,fibris gulæ continuæ inde exporriguntur per totum ventriculum & intestina, usque ad podicem, sed pertenues sunt: tota tunica fibrosâ ablatâ, circa stomachum apparent circulares illum ambientes carnosæ & robustæ,ac aliquo usque exporriguntur, sc. ultra unciæ latitudinem circa regionem stomachalem: ab illa prope stomachum, supernè extenduntur aliæ fibræ rectæ,ad antrum pylori usq; robustissimæ,carnosæ;propè stomachum utrinque ab hac rectarum serie,aliæ obliquæ ad latus utrumque descendunt,quæ quo magis fundo accedunt, eò magis obliterantur. Circa medium stomachi, quoque ab his fibræ rectæ obliquè deorsum deflectunt,& antequam ad fundum pertingant, quasi evanescunt. Rectæ quæ in parte postica & fundo videntur, sunt soboles fibrarum rectarum gulæ, certè illis continuæ & pertenues existunt. Sub his rectis externis & internis sitæ

sunt fibræ circulares totum ventriculum ambientes, tenues, non carnosæ, nec tam robustæ, ut rectæ per dorsum ventriculi supernè incedentes, ferentesque ad antrum pylori: paulò antè antrum pylori crassiores & carnosiores esse incipiunt: at quæ antrum circundant crassæ, robustæ & nerveæ sunt; limbusque ille, qui in extremo pylori instar valvulæ existit, nihil aliud est quàm circulus ex fibris nerveis circularibus densissimè compactus, latitudine pennæ anserinæ, minus tamen crassus, quàm penna anserina est. Circulum istum totum à membrana ventriculi nervea separavi, ac observavi limbum illum in pyloro prominulum, intus alias conspicuum, penitus evanuisse. Fibrosa tunica facilius à membrana nervea separari poterit, post macerationem in aqua frigida per aliquot dies, sæpiùs aquâ mutatâ; aut ad fœtorem declinandum Ol. lavendul. absinth. &c. Ligamentæ quæ nerveam tunicam & fibrosam connectunt satis arctè, ac anfractus in tunica nervea efficiunt, sunt vasorum sanguiferorum rami, nervorum surculi & fibrillæ ac membranulæ quasi nerveæ, alicubi satis tenaces. Utraque membrana, sc. nervea & fibrosa commodius separari posse videntur, si à pyloro exordium fiat. Membranæ nerveæ, ablata tunica fibrosa, in mensa citra extensionem fortiorem explanatæ, longitudo supernè à stomacho ad antrum pylori erat ʒxiij, inferior ʒxxxv. Antri pylori ʒiiij. Latitudo prope stomachum ʒx in medio ʒviiij. Antri pylori ʒiiij. Latitudo propè stomachum ʒx in medio ʒviiij. Antri pylori ʒijs. In tota ejus superficie, quâ fibrosam respiciebat, nullam glandulam nisi circa stomachum aliquot compressas & veluti verrucas, lentis magnitudine adhærentes conspexi. Per superficiem plurimi rami sanguiferi disperguntur, & inter separandum, plurimos nervorum surculos ipsi impertiri deprehendi, qui in illa obliterabantur. Superficies externa lævis erat atque omnis asperitatis expers, præter illam quàm vasorum rami & ligamentorum supra memoratorum segmenta, pepererunt.

At

At longè alia facies erat membranæ hujus nerveæ intus; omnes anfractus complanati erant & obliterati; totam internam superficiem densè operiebant seu glandulæ seu verrucæ, certè externæ superficiei glandularum, quas in oculorum angulo minore & in glandulis lachrymalibus vidi non absimiles. Plurimæ & majores erant in fundo & ad latera, pauciores in parte superiore, minusqué densè junctæ, pauciſſimæ & rariores & veluti solitariæ in antro pylori, quod propè glabrum erat. Glandularum magnitudo diversa, aliæ lente majores, aliæ minores, vix crassitie lentis præditæ; figuræ diversæ, quædam rotundæ, quædam oblongæ, multæ anguloſæ; quædam erant fuscæ, quædam albæ, quædam subrubræ, omnes firmæ. In quibusdam manifesta oscula rotunda ceu acu inflicta vidi. Mucum dum ventriculus recens erat, seu paucis post decollationem horis fluidum & pellucidum reperi nam propè antrum pylori infernè vulnus inflixi, ad infarciendum illum fol. lavend. & absinth. incis. & sp. cerev. irrorandum, quo diutiùs ipsum asservare & commodiùs explorare omnia possem: Verùm octavo post obitum die mucum hunc tenaciſſimum & crassiſsimum inveni, in multis locis tincturâ viridi imbutum: alicubi verò ubi intra anfractus delituit, album, turbidum & veluti chylosum. Mucum omnem non difficulter, integris glandulis, cultro obtruso abradere potui. Si hæc superficies in omnibus humanis appareat, minùs nos de fermento sollicitos esse decebit. Hanc octavo post mortem die aqua maceravi 24. horis, post absterſi omnem mucum: die 9. multum adhuc muci abstergere potui, ac inter abstergendum liquor albus turbidus ex glandulosa hac superficie, frictione & scalpturâ prodiit. Tunica hæc minus densa gulâ interiore, crassa tamen & laceratu difficilis, nisi ubi inter separandum sauciata erat. Scalpturâ & abrasione muci glandulæ firmæ perstiterunt. Post macerationem hanc levi incisione factâ, omnem compagem hanc glandulosam à membrana nervea separare potui, ac peculiarem tuni-

cam constituere cognovi, quæ cum nervea jungitur fibris solutu longè facilioribus, quam à fibrosa, nisi ubi in membrana nervea uberior ramorum sanguiferorum, aut surculorum nerveoproventus erat; ibi enim unguibus vix illas, sine alterutrius laceratione, separare valui. In tunicæ nerveæ superficie hanc tunicam spectante, plura quasi retia vasorum sanguiferorum, seu ramos, in capillamenta divisa, & variè intricata observavi. In tunica hac glandulosa, ubi nerveam respicit nulla quidem vasa sanguifera, at strias rubras vidi, sc. ibi, ubi incumbebant rami sanguiferi. Tunicam hanc glandulosam ex villis erectis densè junctis, compositam vidi, quorum villi longiores, conjunctiores, arcteque compacti, glandulas referebant; tùm in capitellis, tùm in spaciis intermediis beneficio catoptri, vidi plurimos porulos, alicubi capitella instar hydatidum, magnitudine pisi, pellucentia. An hæc tunica crustacea nuncupanda sit, dubitavi: Certè multum muci, & liquoris chylosi quasi fovere credibile est, aut saltem humores immutare, nam post longam etiam macerationem liquorem album exprimere valui.

Tunica nervea multo tenuior est gulâ nerveâ, firma nihilominùs & tenax. Tùm ubi fibrosam, tùm ubi crustaceam seu glandulosam respexit, illius superficiem perreptarunt vasa sanguifera.

Uteri fundus in summo rubebat & anterius aliquantulum; In testiculo dextro inveni rimam longitudine unguis parvi digiti, latitudine dorsi cultri mediocris, in ambitu rubentem; labiis diductis, scrobiculo ferè pisi capace præditam, intus quoque rubentem; similem neque in hoc neque in sinistro testiculo reperi. Tuba Falloppiana dextra, major sinistrâ videbatur & aliquantulum, ubi amplior est, rubescens. Inflatæ ambæ, maximè dextra, aliquo usque digitum indicem admisissent, sc. ultra ʒj. postea per ʒij. minùs distendebantur: hinc usque ad insertionem in fundum uteri, ob compagem nerveam, flatui non cedebat, verum usque

usque ad fundum uteri facile stylum minorem adigere potui, ubi amplo ostio ambæ hiant. Interior superficies in parte dextra, postica imprimis, nigris fibris deturpata erat, sanguine corrupto ramos vasorum implente; anterior rubra erat; muco obducta; quo abraso nigredo & rubedo perstiterunt: in collo interno, muco albo turbido absterso, ut & à parte rubra fundi sanguinis guttulæ mucum rube facientes simul exprimebantur. Orificium internum occupavit mucus tenacissimus: dimidii digiti distantiâ à collo interno, ad illius osculum nullæ venæ intus transparebant, tota superficies alba rugosa & porosa erat. Orificium internum laxius, nec firmiter, ut solet, clausum & constrictum fuit, ipsa substantia uteri porosa erat, ac vasorum insignium oscula illâ discisâ apparuerunt, tam arteriarum quàm venarum, quorum quædam pisum admisissent fere. Orificium internum in vaginam prominet, & laxis quasi ligamentis in vaginam propendet aut suspenditur, quibus laxatis, non adeo difficulter vera uteri procidentia contingere potest. Ut certior ratio quâ illa eveniat, sciatur, serrâ ablato osse pubis & perpensa, tum uteri, tùm fundi seu colli interni uteri coñexio in lateribus cum osse Iliaco in pelvi considerandæ, & impulsus uteri supernè faciendus est.

Scholia.

I.

Aqua seu lympha extravasata intra anfractus cerebri, meninge tenui coërcita, quandoque Medicis cadavera secantibus, suspicionem movet, quasi symptomatum, maximè cephalalgiæ causa esset, quàm in hâc infanticidâ auxissent bullulæ ibidem conspicuæ. Fortè etiam accretiones p. n. duræ meningis, imprimis in syncipite illam ad hoc symptoma procli-

proclivem feciſſent,cum ſanguine in vaſis turgente liberior profluxus impediatur. An autem cephalagiæ obnoxia fuerit ? non certo conſtat : nullum tamen dubium eſt miſellam captivitati mancipatam, facinus ſerio deplorantem,ac infame mortis ſupplicium præ oculis videntem , largo lachrimarum imbre,ſymptoma hoc accerſiviſſe. Nec mirùm eſt partibus internis, ſeu utrâqué tenui meninge aliquid adverſi ſentientibus, cutim capillatam compati,ſive quod de humore nocuo per vaſa capillaria poros cranij pervadente aliquid ſuggeratur,ſive quod, tranſitu per cranium impedito, humor aliquis exiens aut remeans foris ſtagnet.

2. Retia verè mirabilia intra anfractus cerebri humani & inter lamellas cerebelli,ſurculos profundè intra cerebrum & cecerebellum demittentia, item rami arterioſi medulloſam ventriculorum ſuperficiem ac corpus calloſum perreptantes, & quoque ſurculos emittentes , qui profundius ſe immergunt , facilè fidem faciunt, aditum patere humoribus pravis, etiam ſuccis cicutâ & opio imprægnatis ad intima cerebri & cerebelli,ibiqué vim ſuam exſerere poſſe, nec occultas vias, aut neſcio quas rimas, ſolis vaporibus aut flatibus pervias excogitandas eſſe. Manifeſtum quoque inde evadit, non omne ſanguini commixtum, licet deterioris conditionis ſummos tumultus excitare , imò quandoque facilius à medulloſa cerebri & cerebelli ſubſtantia, utpote ſenſu deſtitutâ , tolerari, quàm à membrana nervoſa, etiam pro ignobiliſſima habita. Non tamen nego per has vias ad cerebrum & cerebellum cauſas deliriorum , ſoporum & convulſionum aliunde transportari : attamen nunquam convulſiones excitare, niſi membranas nerveas,tactus adæquatum inſtrumentum attingant.

3. Sedem certam Menti , ſeu Rectori , aut Præſidi ſyſtematis nervoſi , ſeu Appetitui ſenſitivo in brutis , mandata fibris motoriis danti ; ſeu denique ſenſui communi omnium ſenſuum

ſuum objecta agnoſcenti & diſcernenti, ſeu Nomini alii facultati animali præfecto, intra corporis humani partes conſtituendam, multi Philoſophorum cenſuerunt. *Nob. Carteſius* ejuſque ſequaces hanc *Glandulam pinealem* eſſe credunt, quia unica ſit in cerebro, ad quam ceu ad centrum ſe omnia ſiſtere & poſſint & debeant. In crudeli hac matre in propria viſcera ſæviente, ſi hic omnium animalium judex locandus ſit, non mirum eſt carpeſiâ rupe duriorem, & obtenebratiſſimum animum habuiſſe, ac lapillo, arenulis, & turbido ſpurciſſimoqué humore hanc regiam infarctam fuiſſe.

4. Eo tempore, quo cadaver hoc ſecandi occaſio oblata fuit cum *Cl. D. D. Emanuele Hurtero* Matronæ cuidam noſtrati guttâ ſerena cœcutienti medebar: quamobrem diligenter in locum affectum inquiſivi: noveram, monitore *Exc. D. Malpighio*, nervum opticum evolvi & explicari poſſe: atque in meditullio ipſius vaſa ſanguifera latere, indequé humorem exſtillare guttæ ſerenæ cauſam aliquando: hoc tamen in hac Matrona non fieri, me perſuadebant ſæviſſima cephalalgia, totum caput, maximè frontem occupans, ſuſurrus in toto capite, ſenſus quidam fluctuationis, aliaque ſymptomata comitantia. Itaque unicé operam dedimus ut avelleremus humorem ab hoc loco: ſe taceum per cervicem traduxi, crebro humeris circa deltoidem, poſt olecranum, in carpis veſicatoria appoſuimus, pilulas cephalicas exhibuimus, tandem trageas cephalicas, quibus radicem valerian. f. addidimus, diu ſumendas ſuaſimus: imperatâ ſimul victus accuratâ ratione, vinum aliumvé potum inebriantem denegando: his aliquandiu continuatis viſum integré recuperavit, talpâ antea cœcior, quamvis in papilla ne minimum vitium, præter amplitudinem, appareret: atque in hodiernum diem bene videt, legit, ſcribit. Solo ſetaceo puero ruſtico ſupino ex equo decidenti, ac graviter occiput allidenti guttam ſerenam benedicente Deo ante 14. annos circiter, ſuſtuli, qui hucuſque accuratè vidit.

5. Ma-

5. Mater mea chariſſima, circa 76. ætatis annum, animadvertit viſum imminui, ac in oculo dextro objecta ceu nebula obfuſcari: ſenſim ſuffuſio augeri cœpit, ac tandem in utroque oculo viſum ſuſtulit, ita tamen, quamvis margaritis ſimiles eſſent, ut lucem diurnam jam octuagenariâ major, diſcernere poſſet. Chirurgi quidam opem pollicebantur, quos tamen reſpuit, tum ob provectam ætatem, tum quod memor eſſet duos ex ipſius cognatis, nec viſum ab hac operatione recuperaſſe, nec melius ſuo ſenio conſuluiſſe, verùm vehementiſſimis doloribus affectos fuiſſe, qui ipſos ad mortem uſque excruciabant. Sæpe cum hujuſmodi ſermones miſcere contigit: alii volebant acum trans extremum terminum iridis prope albugineam intrudendam, quia ſuffuſionis ſedes ſit inter tunicam vitream laxiorem, & humorem cryſtallinum, unde omnes rotundæ conſpiciantur, ſi non rotundæ ſint, ut in ὑποπίῳ videtur, nec ſuffuſionem eſſe, nec facilè viſum penitus auferre, cum rariſſimè operiat pupillam: Alii cis hunc terminum acum introrſum adigendam putarunt, cum priore ratione ligamentum ciliare, ac pupillæ rotunditatem pervertere neceſſum ſit: & crediderunt ex pupilla ſuffuſionem bene maturam, artificibus cognitam, acu proliciendam, ac deponendam eſſe, quod firmato oculo, inſtrumento Fabrit. ab Aquapend. citra lacerationem uveæ, non factu difficile eſſe judicarunt. Utriſque ſcientiam conformationis oculi ſummè neceſſariam eſſe, manifeſtum eſt, & antequam in hominibus periculum faciant, illud prius in brutis impunè tentabunt. Mater optima, vanitatum humanarum conſpectu pridem ſatura, noluit illos admittere, potius beatam ἀνάλυσιν patienter exſpectavit, quàm etiam placidè & plena fidei obtinuit 83. Ann. & 4. Menſ. d. 25. Januar. 1678.

6. Pulmonum maculæ lividæ & rubor, non paucos & memet ipſum fefellerunt in cadaverum apertione, ac ſi malignitatis & inflammationis indicia eſſent, ac hic interitus cauſæ latere-

rent.

rent. Quod tamen erroneum pridem agnovi,& me hoc ſubjectum confirmat,docetqué maculas & ruborem eſſe ſanguinem recenter hic ſtagnantem,qui motu cordis ceſſante, ulterius propelli nequiit, quod detruncato capite in motu ſubſtitit, nec ſanguinem ex capillaribus vaſis, ſanguine exhauſtum, propellere valuit.

7. Maculas etiam flavas colo, ileo aliiſqué vicinis partibus à veſicula bilaria impreſſas non pauci, neſcio quorum ſymptomatum authores, cauſantur, cum tamen hæc ancilla nunpuam ante hac ægrotarit, munia ſua bene obierit, adeò ut etiam domeſtici illam gravidam eſſe non animadverterint; cum quoque in ictero, non ſolum toto habitu, ſed etiam omnibus viſceribus, foris & intus à bile flaviſſimis,diu nulla deterioris notæ ſymptomata obſerventur.

8. De gula,ventriculo & inteſtinis quædam notanda forent, quæ tamen nunc omitto, ceu inſerenda, Deo volente, obſervationibus harum partium, quibus etiam hæc hiſtoria deſtinata erat. Illud ſolum moneo tunicam glanduloſam ventriculi, nullo modo glanduloſæ nomen mereri, ut paulò pòſt in aliis ventriculis & hactenus ſæpiùs animadverti : eſt revera tunica cruſtacea, ſi ventriculus ſtatim poſt obitum inſpiciatur, mucoſa apparet, ſi verò diu maceretur, aut fervidâ perfundatur,cruſtacea redditur, nec talis ſeparari poteſt niſi prius alterutrum tentetur. Similis eſt internæ tunicæ ventriculorum ruminantium, volucrium, aliorumque animalium. Veræ glandulæ inſculptæ ſunt nerveæ tunicæ, ut tribus caſtoribus, quibus munificentia *Sereniſſimi Principis ac Domini Domini Friderici Magni Marchionis Badendurlaccenſis* gratioſè potitus ſum, rurſus pulchrè tubulos ventriculi tunicæ nerveæ impreſſos reperi, ſimulque in fœmella caſtoreum, maſculo in omnibus ſimile, denuò inveni, niſi quod mole minùs eſſet.

9. Teſticuli dextri rima, tubaque Falloppii amplior & rubicunda

bicunda favere videntur ſententiæ *Cl. D. de Graef. de Organ. Mul. Gener. dicat* ſc. etiam in homine ex ovario per tubam in uterum ova deſcendere. Cœterùm quæ in utero apparuerunt, monſtrare videntur, non uſq; adeò omnia benè compoſita eſſe ibidem in fine puerperij: niſi fortè in puerperio, ſeu mortis candidata malè habita fuerit.

CAPVT X.

NOn parum animum torſit, quomodo cicuta aquatica tot tantaquè ſymptomata in pueris & puellis excitarit, illis tandem mortem attulerit, hæ verò evaſerint, nullis poſt ſe relictis deterioris valetudinis veſtigiis? Animadverti ſymptomatum quorundam generandi modum, exempli gr. vertiginis diverſimode explicari poſſe; nec certam rationem mortis propè definire licere, cùm *in Jacobo Mædero* quædam pro apoplexia, quædam pro ſyncope militarint, quamvis fortè ambo ſymptomata concurrerint. Rei difficultatem augent Medicorum diſſidia, aliter atque aliter afficiendi à venenis modum tradentium: quidam ſanguinem coagulari, lympham inſpiſſari & ſpiritus denſari à venenis exiſtimant; quidam ſanguinem & lympham contra nimium fundi ſpiritusque diſſipari opinantur; alii inexplicabili ratione corrumpi tradunt. Hanc ob cauſam putarunt venena in exigua quantitate, vel aſſumpta, vel foris advenientia, & vulnere illata admodum ſui multiplicativa eſſe, inſtarque fermenti totam maſſam ſanguineam, nunc citiùs nunc tardiùs, inficere poſſe. Alij neque ſpiritibus, neque ſanguine, aut lympha valdè immutatis, venena plurima ſæviſſima ſymptomata, vellicatis membranis nervoſis & ad contractionem irritatis, fibris nunc paucioribus nunc pluribus, excitari probarunt, à quorum ſententia *D. Willis in l.c.* non abhorret, eique favere videntur experimenta *Nob. D. Redi*, inter quæ paſſim occurrit neminem à gallinis, aut colum-